



Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 13688/2025
29.10.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Жикица Дроњак, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Даниела Чавлина, адвокат из ..., одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против решења Вишег суда у Новом Саду Гж2 12/25 од 18.03.2025. године, у седници одржаној 29.10.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ решење Вишег суда у Новом Саду Гж2 12/25 од 18.03.2025. године и решење Основног суда у Новом Саду П2 1778/2024 од 05.12.2024. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Решењем П2 1778/2024 од 05.12.2024. године, Основни суд у Новом Саду огласио се апсолутно ненадлежним за поступање у овој правној ствари и тужбу од 26.12.2023. године одбацио.

Решењем Вишег суда у Новом Саду Гж2 12/25 од 18.03.2025. године, жалба туженог је одбијена а решење Основног суда у Новом Саду П2 1778/2024 од 05.12.2024. године потврђено.

Против правноснажног решења донетог у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијано решење у смислу одредбе члана 408. ЗПП, у вези одредбе члана 420. став 1.ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија туженог основана.

Из списка произлази да је тужила 26.12.2023. године поднела тужбу Основном суду Новом Саду против туженог и поставила тужбени захтев да заједничко дете парничних странака мал. ВВ буде поверен на самостално вршење родитељског права мајци -тужили, да се тужени делимично лиши родитељског права у делу који се односи на давање сагласности за путовање и боравак детета са мајком у иностранству, да се начин уређивања личног контакта туженог са дететом одржава према договору парничних странака и да се обавезе тужени да на име свог доприноса за издржавање мал. детета плаћа месечно износ од по 300.000,00 динара почев од дана подношења тужбе па убудуће. Тужила је у тужби навела да се мал. ВВ родио у јануару 2022. године и да га је тужени по рођењу пријавио на своју адресу становања у Београду, без знања тужиле. У мају 2022. године, тужени је дао писмену сагласност за ВВ

држављанство и боравак у Норвешкој, па је тужиља поднела захтев за Норвешко држављанство и боравак у Норвешкој за себе и дете. У октобру 2022. године, након што је тужени обавестио тужиљу да не жели да се са њом венча, тужиља се преселила у ... где је пријавила своје боравиште, док је дете остало пријављено на адреси оца. Средином септембра 2022. године тужиља је са мал. ВВ отишла у Норвешку. Тужени је послао мејл полицији у Норвешкој у коме је навео да повлачи пристанак за ВВ боравак и држављанство у Норвешкој. Мал. ВВ је већ био одобрен боравак у Норвешкој до августа 2025. године. Првостепени суд је заказао рочиште за 12.03.2024. године, али је тужиља поднеском од 26.02.2024. године, обавестила суд да не може да дође, јер не може да добије слободне дане нити годишњи одмор. Дана 28.02.2024. године Центар за социјални рад Београд је послао допис првостепеном суду да су упутили два службена позива туженом на које се он није одазвао, након чега је суд донео решење да се рочиште за главну расправу 08.05.2024. године неће одржати а следеће заказао за 16.09.2024. године. Дана 28.05.2024. године тужиља је доставила првостепеном суду документацију везану за боравак у Норвешкој за њу и мал. ВВ и то: решење о одобрењу трајне боравишне дозволе за тужиљу од 12.08.2019. године, потврду да је запослена на сталном радном месту ... почев од 01.08.2016. године, потврду о дозволи за пребивалиште за ВВ, у коме је наведено да исти има привремену дозволу за пребивалиште у Норвешкој до 23.08.2025. године и потврду о похађању предшколске установе до 28.08.2023. године, а да има место у предшколској установи до 31.07.2028. године.

Првостепени суд се огласио апсолутно ненедлежним за поступање по тужби коју је поднела тужиља са образложењем да Конвенција о надлежности, меродавном праву, признању и извршењу одлука и сарадњи у материји родитељске одговорности и мера за заштиту деце у члану 17. као тачку везивања у овој врсти спора предвиђа уобичајено боравиште детета, те да домаћи прописи нису релевантни за оцену међународне надлежности суда Републике Србије када се ради о споровима са међународним елементом у којима је надлежност изричито одређена потврђеним међународним уговором који је део правног поретка Републике Србије.

Другостепени суд је потврдио првостепену одлуку наводећи да је имао у виду члан 5. ст.1 и 2. Конвенције о надлежности, меродавном праву, признању и извршењу одлука и сарадњи у материји родитељске одговорности и мера за заштиту деце.

Међутим, по налажењу Врховног суда нижестепени судови су погрешно применили материјално право.

Одредбом члана 5. став 1. Конвенције о надлежности, међународном праву, признању и извршењу одлука и сарадњи у материји родитељске одговорности и мера за заштиту деце, која је потврђена Законом о потврђивању објављеном у „Сл. гласнику РС“ – Међународни уговори број 20/2015, прописано је да судски или управни органи државе или уговорнице у којој дете има уобичајено боравиште надлежни су да одреде мере за заштиту личности и имовине детета. Одредбом члана 17. исте Конвенције прописано је да за вршење родитељске одговорности меродвано је право државе у којој дете има уобичајено боравиште. Ако се уобичајено боравиште детета промени меродавно је право државе новог уобичајеног боравишта.

По налажењу овог суда одредбе Конвенције на коју су се позвали нижестепени судови регулишу одређивање државе чији су органи надлежни за предузимање мера за заштиту личности или имовине детета и одређивања права које ће ти органи

примењивати у вршењу своје надлежности што је прописано одредбом члана 1. став 1. тачка а и б наведене Конвенције. У конкретном случају тужба у овој парници поднета је домаћем суду од стране тужиље која има трајну боравишну дозволу у Норвешкој, али не и држављанство а која је поставила тужбени захтев који се тиче поверавања мал. детета на негу, чување и васпитање тужили, на делимично лишење родитељског права туженог на уређење начина виђања туженог са мал. дететом и за одређивање висине доприноса који би тужени плаћао за издржавање мал. детета, што се не може сматрати мерама заштите личности или имовине детета.

Одредбом члана 46. Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља („Сл. лист СРЈ“, бр.43/82 са изменама и допунама) у ставу 1. је прописана надлежност суда СРЈ ако тужени има пребивалиште односно седиште у СРЈ а одредбом члана 66. истог закона, надлежност суда СРЈ постоји у споровима о чувању, подизању и васпитању деце која су под родитељским старањем и кад тужени нема пребивалиште у СРЈ ако су оба родитеља југословенски држављани. Одредбом члана 67. став 1. тачка 2. и 3. истог закона, прописана је надлежност суда СРЈ у споровима о законском издржавању деце и када тужени нема пребивалиште у СРЈ ако су тужилац и тужени југословенски држављани, без обзира на то где имају пребивалиште и ако је тужилац мал. дете и југословенски је држављанин. Надлежност суда СРЈ у споровима о законском издржавању постоји иако тужени имају имовину у СРЈ из које се може наплатити потраживање (члан 68) те да приликом одлучивања о лишењу и враћању родитељског права, продужењу родитељског права, стављања родитеља у положај стараоца у погледу управљања децом имовином, оглашавању детета рођеним у браку, као и приликом одлучивања о другим стварима које се односи на лично стање и односи између родитеља и деце, надлежност суда СРЈ постоји и кад не постоје претпоставке из члана 46. став 4. овог закона, ако су подносилац захтева и лице према коме се подноси захтев југословенски држављани односно када у поступку учествује само једно лице ако је југословенски држављанин.

Из навода које је тужила навела у тужби и у поднесцима којима се обраћала суду произлази да тужила има трајну боравишну дозволу у Норвешкој, те да мал. ВВ има дозволу за пребивалиште у Норвешкој ограниченог трајања. Међутим, из ових докумената се не може закључити да тужила и мал. ВВ имају држављанство Краљевине Норвешке. Међутим, без обзира на ту чињеницу тужени има пребивалиште у Београду и држављанин је Републике Србије.

Због тога је Врховни суд укинуо другостепено и првостепено решење и предмет вратио првостепеном суду на поновно суђење.

Са изнетих разлога, сагласно одредби члана 415. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Бранка Дражић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић